

Perustuslakivaliokunnalle

Lausunto asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle automaattista päätöksentekoa verotus- ja tulliasioissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 224/2022 vp)

Aluksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi verotusmenettelylakia ja eräitä muita verolakeja. Tarkoitus on mahdollistaa automaattinen päätöksenteko eräissä verotus- ja niihin rinnastettavissa asioissa ehdotetusta yleislainsäädännöstä poikkeavasti. Taustalla on jo ainakin verohallinnossa voimassa oleva päätösaunomaatiokäytäntö, joka tähän saakka on toiminut ilman tarvittavaa lainsäädännön tukea. Perustuslakivaliokunta on tuominnut käytännön lausunnossaan PeVL 7/2019 vp. Myös ylimmät laillisuusvalvojat ovat kiinnittäneet siihen kriittistä huomiota.

Hallituksen esitykseen 224/2022 vp ja sen arvioimiseen vaikuttaa keskeisesti toinen hallituksen esitys, nimittäin hallituksen esitys eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp). Siinä on tarkoitus säätää automaattisesta päätöksenteosta yleislain tasolla (hallintolain ja tiedonhallintalain sekä eräiden muiden lakien muutokset). Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä oltaisiin siis säätämässä näistä ehdotetuista muutoksista osin poikkeavaa erityissääntelyä. Ennen kaikkea tarkoitus olisi mahdollistaa tietyissä tilanteissa myös oikaisuvaatimuksen käsittely automaattisesti, mikä on ehdotetun yleislainsäädännön perusteella kiellettyä.

Olen vastikään lausunut ehdotetusta yleislainsäädännöstä (HE 145/2022 vp) perustuslakivaliokunnalle. Valiokunta ei tätä asiantuntijalausuntoa kirjoittaessa ole vielä antanut omaa lausuntoaan tuosta hallituksen esityksestä. Nyt ehdotettu erityislainsäädäntö perustuu oletukselle, että ehdotettu yleislainsäädäntö tulee esitetyn mukaisena voimaan. Jos näin ei käy, nyt arvioitavana oleva hallituksen esityksen peruslähökohtat menettävät ainakin osin merkityksensä. Niinpä olisikin hyvä, että yleislainsäädäntö olisi jo voimassa, kun arvioidaan siitä poikkeavaa mutta osin sen perusratkaisuille pohjautuvaa erityislainsäädäntöä. Koska näin ei ole, on asiasta lausuminen väistämättä spekulatiivista.

Ehdotetussa hallintolain muutoksessa lähtökohtana olisi, ettei oikaisuvaatimusta tai siihen vertautuvaa vaatimusta saisi käsitellä automaattisesti. Ajatukselle on kaksi perustetta: yhtäältä kotimainen hallinto-oikeudellinen doktriini ja toisaalta tietosuoja-asetuksen 22 artikla, sen sallima poikkeus päätösaunomaation kiellosta ja siihen liittyvät asianmukaiset suojoatimet, jotka mm. edellyttävät oikeutta henkilötietojen ihmiskäsittelyyn.

Lausunnossani keskityn arvioimaan ainoastaan oikaisuvaatimuksen automaation hyväksyttävyyttä (ehdotettu verotusmenettelyL 26 f §) ensin kansallisen oikeuden ja sitten tietosuoja-asetuksen näkökulmasta. Osin nämä näkökulmat risteävät. Huomautan vielä, että em. lausuntoni hallituksen esityksestä HE 145/2022 vp oli kriittinen, mutta tämän lausunnon asiayhteydessä lähestyn sitä asiallisesti voimassa olevaan lainsäädäntöön rinnastuvasti.

Oikaisuvaatimuksen automaatio kansallisen oikeusturvadoktriinin näkökulmasta

Ehdotetussa lainsäädännössä lähdettäisiin siitä, että toisin kuin ehdotetussa yleislainsäädännössä, myös oikaisuvaatimukseen annettavia päätöksiä voitaisiin tietyissä tilanteissa automatisoida. Tämä ratkaisu on tärkeä perusoikeuden oikeusturvaan kannalta. Perustuslain 21 §:n mukaan:

”Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.”

Perustuslakivaliokunta on pitänyt oikaisuvaatimusmenettelyä yhtäältä osana hyvää hallintoa ja toisaalta asiallisesti osana muutoksenhakua, vaikka kyse onkin muodollisesti hallinnon sisäisestä menettelystä. Se on todennut (PeVL 32/2012 vp, PeVL 55/2014 vp), että:

”[oikaisuvaatimus] osaltaan toteuttaa perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hyvän hallinnon takeita. Oikaisuvaatimussäntelyä on syytä tarkastella myös siitä näkökulmasta, että se voi muodostaa asiallisesti —joskaan ei muodollisesti — osan hallinto-oikeudellisen muutoksenhakujärjestelmän kokonaisuudesta. Valiokunta on aiemmin katsonut, että oikaisuvaatimusmenettelyä voidaan tältä kannalta pitää tavallaan muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena, vaikka kysymys ei olekaan tuomioistuimessa tapahtuvasta lainkäytöstä, minkä vuoksi se ei voi täyttää perustuslain 21 §:n 1 momentin vaatimusta siitä, että jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.”

Oikaisuvaatimuksella voi arvioida olevan suuri käytännön merkitys oikeusturvan ja hyvän hallinnon näkökulmista. Etenkin kun nyt arvioitavan olevassa sääntelykokonaisuudessa on kyse verotusmenettelystä, joka pitkälti on kaavamaisista massahallintoa, oikaisuvaatimuksella voidaan tarjota oikeusturvaa tehokkaasti ja hallinnollisesti kevyesti monissa tilanteissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon perusteista voisi tinkiä. Perustuslakivaliokunta on päinvastoin painottanut, että myös massahallinnossa hyvä hallinto ja oikeusturva on turvattava (ks. esim. PeVL 48/2017 vp, ja PeVL 7/2019 vp).

Hallituksen esityksessä esitetään asiallisia perusteluja sille, miksi oikaisuvaatimuksen automatisoiminen ei vaarantaisi asianosaisen oikeusturvaa verotusmenettelyssä: kuten HE:ssä painotetaan, verotusmenettelyn oikaisuvaatimusvaiheeseen(kin) voi liittyä sellaista massaluonteisuutta ja kaavamaisuutta, joka asiallisesti rinnastuu virheen korjaamiseen tai puutteen huomioon ottamiseen eikä varsinaisesti hyödy ihmiskäsittelijästä.

Ehdotettu yleislainsäädäntökään ei lähtökohtaisesti estäisi poikkeusta oikaisuvaatimuksen automaation kiellosta. HE 145/2022 vp (s. 101) lähtee siitä, että oikaisuvaatimusvaihekin voitaisiin tiettyjen edellytysten täyttyessä automatisoida erityislainsäädännössä:

”Tietyillä hallinnonaloilla ja tietyissä asiaryhmissä saattaa kuitenkin olla tilanteita, joissa asianosaisen oikeusturvan ei voida katsoa vaarantuvan oikaisuvaatimuksen ratkaisemisesta automaattisesti. Muualla lainsäädännössä on lisäksi saatettu rajata oikaisuvaatimuksen perusteita, mitä hallintolain 7 a luvussa tarkoitetussa oikaisuvaatimusmenettelyssä ei ole tehty. Oikaisuvaatimuksen automatisointia koskevasta kiellosta on siten tietyissä erikseen arvioiduissa tilanteissa mahdollista säätää erityislaissa poikkeus hallintolain 5 §:n 1 momentin mukaisesti, jos perustuslaista, erityisesti hyvän hallinnon ja oikeusturvan vaarantumattomuudesta, tai tietosuojasääntelystä ei katsota seuraavan tälle estettä. Erityislain säätämisen yhteydessä tulee arvioida myös tietosuojaoikeudellisten suojatoimien riittävyys, kun huomioidaan se, että hallintolain 53 f §:ssä ehdotetaan säädettäväksi automaattisen ratkaisemisen edellytykseksi mahdollisuutta oikaisuvaatimukseen.”

Nyt ehdotetun verotusmenettelyL muutoksessa tätä valtuutusta oltaisiin käyttämässä. Sen mukaan:

26 f § Asian automaattinen ratkaiseminen

Poiketen siitä, mitä hallintolain 53 e §:n 4 momentissa säädetään, myös oikaisuvaatimusta koskeva asia voidaan ratkaista automaattisesti, jos:

- 1) verovelvollinen esittää oikaisuvaatimuksessaan uuden vaatimuksen tai uutta selvitystä ja oikaisuvaatimus hyväksytään;
- 2) päätös kumotaan verovelvollisen oikaisuvaatimuksen johdosta ja Verohallinto käsittelee asian uudelleen; taikka
- 3) verovelvollisen oikaisuvaatimuksen johdosta tehdään täydentävä verotuspäätös.

Poiketen siitä, mitä hallintolain 53 f §:n 1 momentissa säädetään, veroilmoituksen, muun ilmoituksen tai tietojen antamisajan pidentämistä koskeva asia voidaan ratkaista automaattisesti myös, jos luonnollisen henkilön vaatimusta ei hyväksytä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu asia voidaan ratkaista automaattisesti vain, jos hallintolain 53 e §:n 2 momentissa säädetyt asian automaattisen ratkaisemisen edellytykset täyttyvät.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään verovelvollisesta, koskee myös tiedonantovelvollista, muuta ilmoitusvelvollista ja verosta vastuussa olevaa.

Nähdäkseni oikeusturva ei verovelvollisen/hallinnon asiakkaan oikeusturva ei välttämättä vaarantuisi näiden automaation edellytysten käsillä ollessa. Kuten HE:ssä havainnollistetaan, usein nyt automatisoitavaksi ehdotettujen oikaisuvaatimustilanteiden muodossa hallinnon

asiakkaan oikeusturva toteutuisi, kun puuttuvat tiedot toimitettaisiin tai verotuksen perusteena olevat virheelliset tiedot oikaistaisiin. Kuten HE:ssä (s. 55) todetaan:

”Lisäksi oikaisuvaatimus voitaisiin verotusmenettelylain mukaan ratkaista automaatioissa, kun päätös kumottaisiin oikaisuvaatimuksen johdosta ja verotus toimitettaisiin uudelleen tai kun verovelvollisen oikaisuvaatimuksen johdosta tehtäisiin täydentävä verotuspäätös. Verovelvollisella on verotusmenettelyä koskevien säännösten mukaan oikeus tehdä oikaisuvaatimus uudelleen toimitetusta verotuksesta ja täydentävästä verotuspäätöksestä, jolloin oikeus saattaa asia ihmisen käsiteltäväksi toteutuisi myös näissä tilanteissa.”

Oikeus ihmiskäsittelyyn olisi täten välillinen ja ulottuisi eräänlaisessa ketjuuntuvassa oikaisuvaatimusmenettelyssä vasta sen toiseen vaiheeseen. Toisin sanoen oikeus saattaa asia ihmisen käsiteltäväksi olisi mahdollinen vasta, kun oikaisuun automaattisesti annetusta päätöksestä tai muusta sen johdosta tehdystä toimenpiteestä hakisi oikaisua. Ilmeisesti tausta-ajatuksena on, että missään niistä mahdollisista tilanteista, joissa oikaisuvaatimuksen saisi käsitellä automaattisesti, kyseessä ei olisi sellainen perustuslakivaliokunnan tarkoittama laaja harkintavalta, joka ei sovi automatisoitavaksi.

Kansallisen hallinto-oikeudellisen doktriinin voi väittää pohjautuvan piilevään ihmistoimijaoletukseen. Ainakaan toistaiseksi ihmisosallisuuden merkitystä oikeusturvan tai hyvän hallinnon takeena ei ole perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä tai kotimaisessa oikeuskirjallisuudessa nimenomaisesti käsitteellistetty. Hallinto-oikeudessa ei tunneta vanhastaan sääntelyä, jonka suojatarkoitus olisi nimenomaan ihmiskäsittelyn turvaaminen, ellei harkintavaltaa tulkita siitä näkökulmasta.

Sen sijaan oikeus saada asiansa käsiteltyä ilman aiheetonta viivytystä voidaan nähdä valtiosääntöisesti mahdollistavan automaattista päätöksentekoa hallinnossa. Tästäkin syystä hallinnollisia ja käytännöllisiä perusteluja oikaisuvaatimuksen automaatiopyrkimykselle on helppo yksilöidä, kuten hallituksen esityksessä on tehtykin. Vaikka viivytyksettömyys on tärkeää, hallituksen esityksen perusteluja leimaa eräänlainen pakkotilan eetos, jossa vaihtoehtoja oikaisuvaatimuksen automaatiolle ei nähdä. Liioin ei käsitellä sellaista vaihtoehtoa, jossa aiheetonta viivytystä voisi johtua automaatiosta itsestään esimerkiksi teknisen häiriön vuoksi. Vaikuttaa siltä, että oikaisuvaatimuksen automaatiota pidetään välttämättömänä, että PL 21 §:ään sisältyvä oikeus viivytyksettömään käsittelyyn voidaan turvata (ks. esim. HE s. 55-56).

On kuitenkin vaikea vakuuttua siitä, että – ehdotetun yleislainsäädännön sanastoa käyttäkseni – voitaisiin aukottomasti ”viranomaisen etukäteisen harkinnan” perusteella vakuuttua siitä, ettei ”tapauskohtaista harkintaa” voisi sisältyä oikaisuvaatimusvaiheeseen vaan vain oikaisuun alkuperäisestä oikaisuvaatimuksesta annetusta päätöksestä. Kyse on kuitenkin asian arvioimisesta uudelleen alkuperäisestä päätöksestä poikkeavalla tavalla, kun päätetään, hyväksytäänkö vai hylätäänkö oikaisuvaatimus. Kenelläkään kun ei lähtökohtaisesti ole subjektiivista oikeutta hyväksyvään oikaisupäätökseen, vaan oikeus saada asiansa asianmukaisesti käsitellyksi ja ilman aiheetonta viivytystä.

On lisäksi huomattava, että perustuslain 21 §:ää voi käyttää sekä oikeuttamaan ehdotettua muutosta että sen kritiikkinä (vrt. Koivisto, Hyvän hallinnon muunnemat, 2011). Sillä voidaan oikeuttaa automaattista käsittelyä joutuisuusnäkökulmasta (oikeus saada asiansa käsiteltyä ilman aiheetonta viivytystä) ja sitä voidaan käyttää uudistuksen kritiikin mittapuuna asianmukaisuusnäkökulmasta (oikeus saada asiansa käsiteltyä asianmukaisesti; ihmisosallisuutta voidaan arvioida osana asianmukaisuuden edellytystä). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään (PeVL 7/2019 vp) epäsuorasti osoittanut tiedostavansa tämän kahtalaisuuden, koska se on painottanut, että hallinnon laadun takaaminen on sen tuloksellisuutta tärkeämpää (HL 1§:n toinen virke: ”Lain tarkoituksena on myös edistää hallinnon palvelujen laatua ja tuloksellisuutta”).

Kehotan perustuslakivaliokuntaa pohtimaan, ovatko hallituksen esityksen perustelut oikaisuvaatimuksen automaatiolle riittävät PL 21§:n valossa. Tämä on tärkeää myös siksi, että voidaan arvioida, olisiko poikkeus hallintolaista sen 5.1 §:n perusteella oikeutettu.

Oikaisuvaatimuksen automaatio ja oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen

Oikaisuvaatimuksen automaatiota on arvioitava myös päätösaunomaation ns. suojoitoimien näkökulmasta (ks. edellä HE 145/2022 vp s. 101: ”Erytislain säätämisen yhteydessä tulee arvioida myös tietosuojoikeudellisten suojoitoimien riittävyys, kun huomioidaan se, että hallintolain 53 f §:ssä ehdotetaan säädettäväksi automaattisen ratkaisemisen edellytykseksi mahdollisuutta oikaisuvaatimukseen.”)

Kuten mainittua, ehdotetussa yleislainsäädännössä (HE 145/2022 vp) lähtökohta on, oikaisuvaatimusta ei saa käsitellä automaattisesti. Tällä taattaisiin EU:n yleisen tietosuojoasetuksen noudattaminen: jotta asetuksen 22 artiklan päätösaunomaation kiellosta voidaan kansallisessa oikeudessa poiketa, tulee varmistua asianmukaisista suojoitoimista, joihin kuuluu oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsitteelyyn (22 artikla 2-kohdan b-alakohda; johdantokappale 71).

Ehdotetun yleislainsäädännön (HE 145/2022 vp) perusteluissa todetaan seuraavaa (s. 97):

” Hallintolain 53 e §:n tarkoituksena olisi käyttää tietosuojo-asetuksen mahdollistamaa liikkumavaraa ja mahdollistaa kansallisella lainsäädännöllä automatisoidut yksittäispäätökset. Yleinen tietosuojo-asetus jättää lainsäätäjälle kansallista liikkumavaraa, jonka puitteissa tällainen poikkeus on mahdollinen. Tällöin tulee kuitenkin huolehtia siitä, että sääntely on kokonaisuudessaan yhteensopivaa yleisen tietosuojo-asetuksen kanssa ja että siinä vahvistetaan myös asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojoamiseksi. Asetuksen johdanto-osan 71 perustelukappaleen mukaan tällaiseen käsitteelyyn olisi kuitenkin aina sovellettava asianmukaisia suojoitoimia, joihin olisi ainakin kuuluttava käsittelestä ilmoittaminen rekisteröidylle ja tämän oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen, oikeus esittää kantansa, saada selvitys kyseisen arvioinnin jälkeen tehdystä päätöksestä ja riitauttaa päätös.”

Johdantokappaleessa 71 siis edellytetään muun muassa, että suojatoimiin kuuluisi ainakin oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelyyn. Perustelukappaleen sanamuoto on sellainen, ettei se näytä jättävän harkintavaltaa. Myös 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän suositus (Suuntaviivat automatisoiduista yksittäispäätöksistä ja profiloinnista asetuksen (EU) 2016/679 täytäntöön panemiseksi) – joka ei suojatoimia käsitellessään erittele päätösaunomaation kiellosta poikkeamisen oikeusperustaa – korostaa suojatoimissa kategorisesti ihmisosallisuuden merkitystä:

”[Tällaisiin] toimenpiteisiin olisi sisällyttävä ainakin keino, jonka avulla rekisteröity voi vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen, ilmaista näkemyksensä ja riitauttaa päätöksen. Ihmisen osallistuminen on keskeinen osatekijä. Uudelleentarkastelun suorittavalla henkilöllä on oltava asianmukaiset valtuudet ja valmiudet muuttaa päätöstä. Hänen olisi arvioitava perusteellisesti kaikkia merkityksellisiä tietoja, rekisteröidyn toimittamat lisätiedot mukaan luettuna” (s. 29).

Oma kysymyksensä toki on se, missä määrin perustelukappaleen vaatimukset ovat oikeudellisesti sitovia. Liioin ei ole selvää, miten tietosuoja-asetuksessa omaksuttu riskiperustainen lähestymistapa vaikuttaa johdantokappaleiden sitovuuden tulkintaan. Kun päätösaunomaation kiellosta poiketaan kansallisen lainsäädännön nojalla, tarpeellisista suojatoimista ei ole artiklatasoisesti säädetty. Problematiikkaa on avattu hieman sääntämijärjestysperusteluissa (s. 54), joissa todetaan, että EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä johdantokappaleille on voitu antaa suurikin painoarvo. Täyttä varmuutta niiden oikeudellisesta sitovuudesta ei kuitenkaan ole.

Ehdotetun yleislainsäädännön perusteluissa painoarvoa annetaan suojatoimien kokonaisuudelle ja sille, että kansallisen erityislainsäädännön tulee olla kokonaisuudessaan EU-oikeuden mukainen. WP 29:n ohjeissa taas ihmisosallisuus saa erityistä, yläkäsitemäistä merkitystä. Nyt arvioitavana olevan HE:n 224/2922 vp tulokulma suojatoimiin on toinen. Ehdotetussa sääntelyssä poikettaisiin tästä suojatoimesta (oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen), ja kaikissa tilanteissa tällaista oikeutta ei olisi tai se olisi välillistä siinä mielessä, että tällainen oikeus olisi vasta oikaisuvaatimukseen saadusta päätöksestä.

HE:ssä (s. 54) ihmiskäsittelyoikeuden puutetta perustellaan sen tarpeettomuudella lakiehdotuksen asiayhteydessä:

” Keskeinen yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklan taustalla oleva tavoite on ihmisen suojaaminen sellaiselta automaattiselta päätöksenteolta, jossa hänen ominaisuuksiaan arvioidaan virheellisillä perusteilla ilman ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa tähän arvioon. Kun verovelvollisen oikaisuvaatimus hyväksytään vaaditulla tavalla, ei asianosaisella voida katsoa olevan tietosuoja-oikeudellisen suojan tarvetta saada päätöstä tai sitä koskevaa oikaisuvaatimusta ihmisen käsiteltäväksi.”

On varmasti totta, etteivät riskit ole asianosaisen kannalta erityisen korkeat kuvatun kaltaisessa automaattisessa päätöksenteossa. Tästä huolimatta kritiikillekin on sijaa. Hallituksen esityksessä HE 224/2022 vp suhtaudutaan ristiriitaisesti siihen, miten velvoittaviksi perustelukappaleen 71 edellyttämät suojatoimet tulkitaan (HE s. 53-56). Mitä

muihin suojoimiin tulee, pyritään perustelemaan, miten ne otetaan huomioon ehdotetussa lainsäädännössä, eikä niiden suojoitarkoitusta kyseenalaisteta tai arvioida. Mitä sitä vastoin tulee oikeuteen vaatia ihmiskäsittelyä, pyritään perustelemaan, miksi tuota suojoitomea ei tarvitsisi täyttää, tai miksi se ei toisi lisäarvoa hallinnon asiakkaan oikeusturvaan.

Niinpä pidän jossain määrin horjuvina niitä perusteluja, joiden valossa pyritään argumentoimaan, ettei oikeutta ihmiskäsittelystä olisi tarpeen ottaa huomioon ehdotetussa lainsäädännössä. Nähdäkseni tällainen hallituksen esityksessä omaksuttu lähtökohta, jossa arvioidaan eri suojoitomien suojoitarkoitusta sen sijaan, että niiden katsottaisiin olevan asetuksen nojalla muodollisesti sitovia saattaa olla EU-oikeudellisesti ongelmallinen. Kehotan mietintövaliokuntaa arvioimaan huolellisesti sitä, onko sääntelyratkaisu EU-oikeuden mukainen.

Lopuksi

Pidän ehdotettua lainsäädäntöä jossain määrin ongelmallisena. Vaikka voitaisiinkin perustella PL 21 §:n näkökulmasta hyväksyttävällä tavalla se, että myös joitain oikaisuvaatimusasioita voitaisiin käsitellä automaattisesti, tilanne on kyseenalaisempi yleisen tietosuoja-asetuksen näkökulmasta.

Helsingissä 8.12.2022

Ida Koivisto